נפקא מינה לגיטי נשים. מה שפי' בקונטרס לענין שינה אם עירו ואם עירה אין נראה לרשב"ם דבגמ' הוא אם מדינה ולא אם העיר כדאמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עח.) כל המהלכות עיסה לארץ ישראל וארץ ישראל עיסה לבבל וקאמר נמי התם[1] עד היכן היא בבל ולא אמרינן שוב דוכתא עיר שמה בבל אלא מדינה היא ואין כותבין אם מדינה בגט:

הדרן עלך במה מדליקין

בירה שהסיקוה בקש ובגבבא. גרסה לר"י דקא היינו זגזות השבולים שנשאר בשדה הנקרא משטובל"ש בלעז ואנן הוא הנקרא עם השבולת השדה דהכי משמע לקמן בפרק שואל (לקמן דף קנ:) דקאמר בשלמא קש משכחת לה במחובר אלא תבן היכי משכחת לה ומסיק בתבנא סריא והא דאמר בריש המקבל (בבא מציעא דף קנ.) גבי מקום שנהגו לקוצר לינו רשאי לעקור משום דאמר ניחא לי דתיתקן מרעתי הוא ליה למימר דתיתקש דהשתא בקרקע נקרא קש כדפירש רש"י אלא משום דתיתקן משמע טפי לשון זיבול נקט ליה[2]: **לא** יתן עד שיגרוף. פירש בקונטרס משום תוספת הבל ואין נראה לר"י דלפילו גרופה וקטומה היא מוספת הבל יותר מכמה דבריס השנויין בשמה טומנין ועוד דתניא סרי להשהות תף בשמינה גרופה ולא לקרו מוסיף הבל אלא לוקח בהטמנה אבל להשהות סרי ובשמינה גרופה לסרי רבנן דתניא משום דילמא

חמין ותבשיל. גרסה לר"י דקאמר חמין ומצטיל היינו אפי' לא בצטיל כל צרכו אלא אפילו כמלכל בן דרוסאי דהא כי מוקי ממתיתין להחזיר תבן הוי ממתיתין כחניניה דסרי חמין ומצטיל להשהות על גבי כירה אפילו בשמינה גרופה אפילו לא בצטיל כל צרכו ולא כרבנן ומאי דילמא ממתיתין אפילו כרבנן ומתני' בחמין ומצטיל שאפשר לו כל צרכן למודו רבנן דמשהין ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה אלא אפילו חמין ומצטיל הוי נמי כצטיל כל צרכו כדמוכח בסוף שמעתין (דף לח.) גבי קשין דרבי מאיר דאע"פ שיש להחזיר ומפרש בע"ה ואפילו אי אפשר חמין ומצטיל לא הוה בצטיל כל צרכו כדי לומר הא דאסרי בית שמאי להחזיר היינו אפילו חמין שהומחו כל צרכן וכן לגבי בשלה גרופה מדקאמר בגמרא (דף לח:) ואפ רבי חושעיא סבר מחזירין אפילו בצטיל חמין דאמר רבי חושעיא פעם אחת כו' והעלנו לו קומקומוס של חמין ומזגו לו את הכוס והחזלנוהו למקומו ואי לא אפשר בהומחו כל צרכן מנא ליה דמחזירין אפילו בצטיל חומח כל צורכו הוה ואם תאמר ואם אפשר חמין ומצטיל הוי בין בצטיל כל צרכו בין לא בצטיל אם כן אפרי בית שמאי מצטמק ויפה לו אפשר כיון דאפשר מצטיל שבישל כל צרכו ואם כן היכי אפרי בית שמאי אלא אפילו חמין שהומחו כל צרכן והא יפה לו הוא ומורי' דולמי מצטיל אפרי בית שמאי משום לעולם יפה לו מע"ג דמצטיל כל צרכו אבל חמין שאין יפה להם אלא עד כדי צרכן אבל מכאן ולילך רע להן כדמוכח לקמן לא אפרי בית שמאי לגזור שמא יתחה דבלא חיתוי יומחו כל צרכן: **ובי"ה** אומרים אף מחזירין. אפילו בצטיל מחזירין ב)כדאמר בגמרא ולשון נוטלין נמי משמע דבצטיל מיירי דבחול לא הוה צריך למיתני נוטלין ולמאן דאפר להחזיר אפר אפילו בחול לצית הלל כשהיא גרופה ולבית שמאי אפי' בגרופה מדקאמר בגמרא לדברי האומר מחזירין מחזירין אפילו בצטיל משמע דעיקר פלוגתא הוי בחול ועוד מדקתני ר"ת מדקאמר לא יתן עד שיגרוף ואי לא יתן לא יחזיר בצטיל הוא אין יקטום בצטיל [3]והוה ליה למימר אלא אם כן גרף וקטם אלא בחול נמי אפשר להחזיר ואי"ת מה שיעור הוא נותן לאפשר בע"ם להיכא דאפקו בהשכמה פשיטא דצרי להחזיר ואומר ר"י דמשעה אלא יוכלו להרתיחו מצעוד יום אפשר להחזיר ומיהו בצטיל אפילו רוחח אפשר להחזיר למאן דאפר להחזיר אפילו בחול אפילו לבית שמאי אפילו בצטיל קומקומוס של חמין רוחח הוא ועוד אומר ר"י דמצינו למימר דבערב שבת נמי אפשר להחזיר אפילו רוחח משעה שאם היה קר לא היה יכול להרתיח מבע"י וקשה לרבע"ם היכי צרי להחזיר קדרה על גבי כירה בצטיל והא אמר בפרק המניח כלי יין (ביצה דף נג: ושם) דביצים וקדרה וחביתה ופורין מלמטה למעלה אפשר משום אהל ואור"י דכי אפרו מכאים אהל ערוכי ר"מ כשעושה הפתנות תחלה ואח"כ הכיסוי אבל הכא שעושי הכירה בבר עשויות מחיליהן לא אחמור רבנן לאפשר ליתן קדרה על גבה ומיהו הא דאמר בהמוצא תפילין (עירובין דף קג.) גבי דיכרי דרב הונא דאמר ליה כרוך בודיא ושייר בה טפח למטה מוסיף על אוהל ערבי הוא משמע דבלא שיור אפשר להדפנות בבר עשויות אור"י התם משום דדמי לאהל טפי אפשר בלא עשיית הפנות אבל קדרה בלא אהל דמי לגמרי אהל כולי האי לא אפשר בלא עשיית הפנות:

לעולם

לגיטי נשים. דקיימא לן) בבי בבל בקיאין שבירך לכתוב גט לשמה והמניא גט משם אין לריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם ובבי מרחקות אין בקיאין ולריך ועכשיו בני בורסף היא בבל ובבל של עכשיו היא בורסף והן עמי הארץ כדאמרינן בעלמא (סנהדרין דף קנ.) בור שאפי שנטלו מימיו. ואני אומר שפקא מינה לגיטי נשים לענין שינה שמו ושמה ושם עירו ועירה פשוט ולריך לכתוב שם של עכשיו:

הדרן עלך במה מדליקין

בירה. עשויה בענין קדירה וטומנין קדירה לתוכה: **קש.** זגוגת השבולין: **גבבא.** הגבב מן השדה מישטובל"ש: **גפת.** פסולת של זיומשמן שהוליה שומן: **עד שיגרוף.** הגמלים משום דמוסיף הבל וטעמא פרישנא בפרק לעשה[4] שמא יחתה בגמלים: **או עד שיתן לפני.** על גבי גחלים לבשתם ולגמרם: **בית שמאי אומרים.** [5]כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי בירה אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום או דילמא [6]לשהות תבן ואי גרוף וקטום אין אי לא לא וכל שכן להחזיר ת"ש מדקתני תרי בבי במתני' ב"ש אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ב"ש אומרים נוטלין אבל לא מחזירין וב"ה אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן הבי קתני בירה שהסיקוה בקש ובגבבא משהין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא ישהא עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל וב"ה אומרים חמין ותבשיל וכי היכי דפליגי בלשהות פליגי נמי בלהחזיר שבית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני בירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן מחזירין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין הא [א]תו למה לי לעולם

גפת. פסולת [7]של זיתים: **עד שיגרוף.** הגמלים משום דמוסיף הבל וטעמא פרישנא בפרק לעשה[4] שמא יחתה בגמלים: **או עד שיתן לפני.** על גבי גחלים לבשתם ולגמרם: **בית שמאי אומרים.** [5]כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי בירה אע"פ שאינו גרוף ואינו קטום או דילמא [6]לשהות תבן ואי גרוף וקטום אין אי לא לא וכל שכן להחזיר ת"ש מדקתני תרי בבי במתני' ב"ש אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל ב"ש אומרים נוטלין אבל לא מחזירין וב"ה אומרים אף מחזירין אי אמרת בשלמא לשהות תנן הבי קתני בירה שהסיקוה בקש ובגבבא משהין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא ישהא עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן משהין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל וב"ה אומרים חמין ותבשיל וכי היכי דפליגי בלשהות פליגי נמי בלהחזיר שבית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין אלא אי אמרת להחזיר תנן הכי קתני בירה שהסיקוה בקש ובגבבא מחזירין עליה תבשיל בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף או עד שיתן אפר ומה הן מחזירין בית שמאי אומרים חמין אבל לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל בית שמאי אומרים נוטלין אבל לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין הא [א]תו למה לי לעולם

---

[1] לעיל כ. ב) [ניטין ו.], [2] ולף לד:], ג) במ"ש: ולילך למיתם, ד) [במדבר יטו], [3] ולף עח:], [4] ויע"ש תוס' ד"ה ובי"ה ובי"ש ד"ה המקבל].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל לא מבשיל יכול כמבשל הס"ד ותמ"ל מ"ש אבל לא:

גליון הש"ם

תום' ד"ה יב"ה אי"ש נק: בפי' יהד"ה **אא"ב** נק: לענ"ד נ"ל מלינו כזה במ"ק דף ד ע"ב על שיעמיק כי כגון שהעמיק:

לעזי רש"י

אישטובל"א. שלף.

רב נסים גאון

נפקא מינה לגיטי נשים. כלומר בראלך [בזה]. המביא גט מבבל או מבורסיף אין צריך לומר בפני נכתב בפני נחתם, לדברייהם שאמרו במסכת גיטין בפרק א' (דף ו) בבל רב אמר בארץ ישראל לגיטין מכי אתא רב לבבל. ובפרק עשרה יוחסין (דף עבו) הביא חביל ימא, אמר רב פפא סבא משמיה דרב ובבראשית דר' אושעיא (פרשה נחו) תד תלמיד ר' יוחנן הוה יתיב קדמוי הוה מסבר ליה ולא סבר. אמר ליה מה דין ליה את סבר, אמר ליה דאנא גלי מן אתראי. אמר ליה מן הדין אתר את, אמר ליה מן בורסיף. אמר ליה לא תאמר כן אלא בילסיף שנאמר כי שם בלל ה' שפת כל הארץ. ובגמרא דכל ישראל יש להן חלק [סנהדרין דף קנו] אמרו אמר רב יוסף בבל בורסיף סימן רע לתורה, מאי בורסיף אמר רב אסי בור ספת. ואדתנני האיי ז"ל אכר בבל בורסיף ובורסיף בבל, כוונת דבר זה לאותה ששנינו במשנה, שינה שמי ושמה שם עירו ושם עירה פסול, הרי נודע כי בבל ובורסיף עיר אחת הן והגט כשר.

סליק פרק במה מדליקין

א א ב ג מי' פ"ג מהל' שבת הלכה ד ה סמג לאוין סה טוש"ע מ"א סי' רנג סעיף ו:

מוסף רש"י

לגיטי נשים. דקיימא לן (גיטין ב.) המביא גט מחוקה ולאחר זמן שימחר בפני נכתב ובפני נחתם, אי משום דאין מלוין בקיאין לקיימו ואי משום דאין בקיאין לשמה, והמניא מאכרן ישראל לגיטין, לפי שכן בני תורה ובקיאין לשמה וכו' ישיבה מצויין לילך ולגמוד משם מורים מכל מקומות, יבורסף שמוך לבבל ואינן בני תורה כדאמרינן (סנהדרין קנ.), אלי בורסיף, כור שנפלו שם מימיו ולא נשתייר בו כלום, והמניא משם צריך שיחמר, אבל עכשיו נתחלף שמם, שלכך המניא מבבל צריך שיחמר ומבורסיף אין צריך (שובה לד:).

הדרן עלך במה מדליקין בן דרוסאי. לפעמים היה ימכאל בישולי שלים (לעיל כ.) ואוכל כל דבר המבושל קלח (ע"ז לח:).

תום' ישנים

א) ולא לגה לומר דמגע ריחא דלפילו בחול אין מחזירין לכ"ם כדמשמע עד שיגרוף ויפיף קתני דלפילו בשבת מחזירין לכ"ם כדמשמע טולין דבלאי הכי בשבת מבירין דמרוייהו ליכא בלא תי לשהות תבן בשהוה ומהכי"מ לומר לפי סיפא לא ה"ל למיתני דברי בית שמאי:

ב) ומיהו רש"י פי' בגמרא מחזירין לפילו בשבת בשבת דבלאי הכי בשבת לחמרת דבלאה לאין בעמו להחזיר ובטלה טעמה אבל בלילה אין נראה כן:

רבינו חננאל

פרק שלישי

בירה שהסיקוה בקש ובגבבא וכו'. בירה זו היא מקום שפיחתה ב' קדרות. **אביצא להו** היא דתנינן לא יתן עד שיגרוף או עד שיתן [והיא] וקמ"ל דאסור לשהות ע"ג בירה אא"כ [נ"א: אלא אם היא] גרופה וקטומה, או דילמא נתינה זו החזרת הקדירה היא בשבת, וקמ"ל דאסור להחזיר אלא ע"ג בירה קטומה או גרופה אבל לשהות מותר, ומתניתין מני חנניה היא דתניא כל שהוא כמאכל בן דרוסאי מותר לשהותו על גבי בירה אע"פ שאינה גרופה או קטומה.